

Demencë e vrigullit ballor

FLETË ME TË DHËNA NGA QENDRA SUEDEZE E DEMENCËS

Frontotemporal demens • faktablad på albanska

Prek pjesët e përparme të trurit

Demenca e vrigullit ballor quhet edhe demenca e lobit ballor ose demenca e vrigullit ballor. Sëmundja të shpie që qelizat nervore thahen në pjesët e përparme të trurit, në lobin ballor ose në pjesën e përparme ose lobin temporal, prapa tëmthit. Simptoma vjen zakonisht tinëz, në të njëjtën mënyrë si në rastin e sëmundjes Alzheimer. Por ka edhe dallime vendimtare në mes të dy sëmundjeve të demencës.

Asnjë simptomë të zakonshme të demencës

Harresa dhe vështirësitë të mësosh gjëra të reja, të cilat janë shenja të hershme të Alzheimerit, nuk janë tipike për demencën e vrigullit ballor. Nëse simptomat e tilla duken vonë në rrjedhën e sëmundjes. Demenca e vrigullit ballor karakterizohet, ose nga ndryshimet në sjellje, ose vështirësi të gjuhës, varësisht se në cilën pjesë të trurit fillon procesi i sëmundjes.

Personaliteti ndryshon

Shpesh është lobi ballor ai që lëndohet fillimisht, në rast të demencës së vrigullit ballor. Nga këtu drejtohet koncentrimi, gjykimi dhe kontrolli i impulsit. Personaliteti tek ai i cili është sëmurë, fillon të ndryshoj ngadalë dhe personi sillet në shumicën e rasteve me mungesë gjykimi.

Vështirësitë e shtuara për të marrë iniciativë dhe shpërthim zemërimi të pashpjegueshëm, janë shenja të tjera të hershme. Është e zakonshme, se personi mund të jetë i parehatshëm, i topitur nga aspekti i ndjenjave dhe ndonjëherë ndjen apati. Aftësia të ndjej për të tjerët vjen e zvogëlohet. Edhe konsumimi i tepërt i ushqimit, pirja e duhanit ose pirja e alkoolit, mund të ndodhin.

Vështirësi në gjuhë, në disa raste.

Demenca e vrigullit ballor mundet, po ashtu, të filloj në pjesën e përparme të lobeve temporale, të cilat janë të rëndësishme për gjuhën. Në këto raste, flitet për *afazi progresive*. Kjo mund të shprehet si zvogëlim i të kuptuarit të fjalëve, si dhe problem të emërtoj gjërat e ndryshme, si veturë ose çelës. Mund të shprehet si një e folme e ngathët dhe e „copëtuar“, me shumë gabime gramatikore.

Ka nevojë, edhe për më shumë ndihmë

Nuk është e rrallë, që demenca e vrigullit ballor debuton, që nga moshë e sipërme e moshës mesatare. Sëmundja mundet, më pas, të vazhdojë, për shumë vite. Simptomat bëhen më të shumta dhe gradualisht edhe më të forta, në takt me përhapjen e dëmtimit të trurit. Bëhet gjithnjë më e vështirë, për t'ia dalë jetës së përditshme, dhe pak nga pak, personi ka nevojë për ndihmë me veshjen e rrobave, higijenën dhe përkujdesjen tjetër personale.

Diagnoza e hershme është e rëndësishme

Demenca e vrigullit ballor, mund të ngatërrohet me depresionin, sindromën e raskapitjes, ose të ndonjë shëndeti tjetër të lig. Pasi që harresa dhe simptomat e tjera tipike të demencës, në fillim, janë të rralla, sëmundja mund të jetë e vështirë të zbulohet.

Kontaktto një mjek, nëse ti dyshon, që ti ose një i afërm, mund të jetë i prekur, nga demenca e vrigullit ballor. Një shqyrtim i gjendjes, duhet menjëherë të filloj. Kjo bëhet zakonisht në një klinikë specialistësh (njësi pranuese të memories) dhe përmban disa lloje të testeve dhe kontrollimeve, si dhe intervista me të afërmit.

Trajtimi dhe sjellja

Hulumtimi ka arritur sukses, por akoma nuk ka ndonjë mënyrë të ndalohet rrjedha e sëmundjes, në rastin e sëmundjes së demencës së vrigullit ballor. Megjithatë, është me rëndësi të marrësh një sqarim për simptomën, për të mundur planifikuar një jetë sa më të mirë e kuptimplotë të mundshme.

Mjetet ndihmëse dhe përkujdesja e mirë, në mënyra të ndryshme, mund të lehtësojnë jetën. Është, po ashtu, me rëndësi të mundohesh të krijosh qetësi dhe rehati, rreth e përçark të sëmurit, pasi që stresi shpesh e forcon simptomën.

17 dhjetor 2018 • Qendra suedeze e demencës ©

Më shumë fletë me të dhëna në gjuhë të ndryshme, mund të printohen nga uebfaqja e Qendrës suedeze të demencës: www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svensk Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se